

Szente gyháza

Neve korai építésű templomra utal, mely [1360](#)-ban már bizonyosan állt (ezen a néven először [1614](#)-ben szerepel).

[1567. május 17-én János Zsigmond](#) seregét a katolikus székelyek a Tolvajos-tetőn szétverték, a visszavonuló sereg a falut felégette.^{[[forrás?](#)]} Az [Erdélyi Fejedelemség](#) idején kiváltságos falu volt, lakói főleg fakitermeléssel foglalkoztak. [1575](#)-ben [Báthory István](#) kiváltságokat adott lakóinak. [1661. október 21-én](#) Ali pasa serege a Tolvajos-tetőn győzte le a csíki székelyek seregét.

Náciszfesztyvál- melegvíz- vasérc- vulkáni terület - utóműködés

Csíki medence

Kányádi Sándor

NYERGESTETŐ

(A néhai jó öreg Gaál Mózesre, gyermekkorom regélőjére is emlékezve)

Csíkországban, hol az erdők
zöldebbek talán, mint máshol,
ahol ezüst hangú rigók
énekelnek a nagy fákon,
s hol a fenyők olyan mélyen
kapaszkodnak a vén földbe,
kitépni vihar sem tudja
másképpen, csak kettétörve,
van ott a sok nagy hegy között
egy szelíden, szépen hajló,
mint egy nyereg, kit viselne
mesebeli óriás ló.

Úgy is hívják: Nyergestető;

egyik kengyelvasa: Kászon,
a másik meg, az innenső,
itt csillogna Csíkkozmaón.
Nemcsak szép, de híres hely is,
fönn a tetőn a nyeregben
ott zöldellnek a fenyőfák
egész Csíkban a legszebben,
ott eresztik legmélyebbre
gyökerüket a vén törzsek,
nem mozdulnak a viharban,
inkább szálíg kettétörnek.
Évszázados az az erdő,
áll azóta rendületlen,
szabadságharcosok vére
lúktet lenn a gyökerekben,
mert temető ez az erdő,
és kopjafa minden szál fa,

itt esett el Gál Sándornak
száznál is több katonája
Véres harc volt, a patak is
vértől áradt azon reggel.
Támadt a cár és a császár
hatalmas nagy hadsereggel.
De a védők nem rettentek
alig voltak, ha kétszázan
álltak, mint a fenyők, a harc
rettentő vad viharában.
Végül csellel, árulással
délre körülvették őket,
meg nem adta magát székely,
mint a szálfák, kettétörték.
Elámult az ellenség is
ekkorá bátorság láttán,

zászlót hajtva temette el
a hősokeket a hegy hátán.
Úgy haltak meg a székelek,
mind egy szálig, olyan bátran,
mint az a görög háromszáz
Termopüle szorosában.
Nem tud róluk a nagyvilág,
hőstettükről nem beszélnek,
hírük nem őrszi legenda,
dicsőítő harci ének,
csak a sírjukon nőtt fenyők,
fönn a tetőn, a nyeregben,
s azért zöldell az az erdő
egész Csíkban a legszebben

Jóisten Csíksomlyón osztotta szét világunkat a nemzetek között. Azért, hogy a nemzetek ne civakodjanak a kék bolygó területei fölött. Összehívta őket a csíksomlyói dombtetőre. Ott, ahol a kápolna most áll, az Úr megáldotta a földet. Ezért ott a föld mélyéből áradni fog örök időkre jószág energiája.

Tódultak a nemzetek minden felülről. Jöttek északról és délről, keletről és nyugatról. Lóháton, elefántháton és teveháton, ökrök vontatta szekereken. Megteltek a közeli dombok népek sokaságával. Bármennyien is voltak, egyre csak jöttek és úgy látszott, nem fogynak el soha. A megérkezettek felsorakoztak egymás mellé. Mindenki beszélte mindenki nyelvét. Fegyver nem volt senkinél, mert maga az Úr hívta őket és az egész környéken jóság és békesség

uralkodott.

A Sátán nem lépte át a Kárpátok gerincét, mert megtiltattott neki. Amikor mindenki egybegyűlt az Úristen felújította az emberekkel kötött szerződést. Ennek jeléül gyönyörű szivárvány jelent meg hegyek fölött. Emlékeztette a világ nemzeteit a tízparancsolatra. Majd igazságosan szétszította a földet népcsoportok között.

A következő intellemmel engedte útjukra:

“Szaporodjatok és sokasodjatok. Népesítsétek be a földet mely néktek adatott. Uralkodjatok a föld állatai és növényei fölött. Uralkodjatok igazságosan és céltudatosan jó gazda módjára!”

Aztán megáldotta az emberek sokaságát, és útjukra bocsátotta őket!

Figyelte, ahogy elvonulnak az égtájak irányába, mint a vándorhangyák. Amikor az utolsó népcsoportot is elnyelte a messzeség, az Úrra rászakadt a sűrű csend és a néma magány. Akkor abban a pillanatban másvalaki azt hitte volna, hogy azt a helyet, a megáldott szent helyet nem adta még oda senkinek. Mivel az Úr cselekedetei nem véletlenszerűek és céltalanok. Ezért az Úr kiült a csíksomlyói dombra és várt. Várt türelmesen, tudta, kikre kell várnia. Íme, egy elkésett furcsa népcsoport közeledett a domb felé. Mezítlábas kisfiú tarka

tehenet vezetett kötélén. A tehen hátán egy kislány ült feje körül sokszínű virágkoszorú és ismeretlen nyelven dalolt. A dal beleolvadt a tájba és feloldotta a magányt. Mint az arany, ahogy felnemesíti az ötvözetet. Az Úrnak felvidult a lelke, mert bebizonyosodott, hogy minden a terv szerint megy és már tudta kié lesz a megáldott föld!

- Kik vagytok ti? – kérdezte a gyerekeket. A fiúcska lehajtotta fejét és hallgatott. Nem bírt szóhoz jutni a megilletődéstől. A kislány egy csokor virágot nyújtott az Úrnak.
  - Üdvözölve légy mi Urunk Istenünk! Én Magyar vagyok a testvérem Székely. Messzi földről jövünk és eltévedtünk az úton. Az Úr elfogadta a virágot és újra örült az ő lelkében, mert soha nem kapott ajándékot embertől.
  - Hol vannak szüleitek? Túl gyöngék vagytok még ahhoz, hogy egy nemzet sorsát cipeljétek!
  - Nincsenek szüleink, nem is voltak! – Csilingelte a kislány.
  - Honnan jöttetek? – faggatta tovább az Úr.
  - Csillagösvényről. – szólalt meg a fiúcska is félénken.
  - Országot akartok magatoknak?
  - Azt akarunk Uram. De mivel mi még gyerekek vagyunk, adjál nekünk apát és anyát is, aki védelmezzen bennünket!
  - Apát adjak, meg anyát is? – kérdezte az Úr meglepetten.
  - Igen, mert csak Te tudsz adni! Te vagy a mindenható, a jó és a könyörületes!
  - Várjatok egy keveset, hadd gondolkodjak – mondta az Úr, és két tenyerébe hajtotta fejét. Hosszasan gondolkodott. A két gyermek közben önfeledt játékba kezdett. Nevetgélésük úgy hatott a dombon, mint ezernyi ezüst csengettyű.
  - Mivel védtelenek vagytok, ártatlanok, és kedvemet lelem bennetek, ezért meghallgattam és teljesítem kéréseteket! Íme, itt van ez a föld, amit nemrég megáldottam. Ezt az áldott földet, Erdélyt és Pannóniát nektek adom örök időkre!
- De mivel ellenségeitek megszapornak majd és sanyargatni fognak benneteket, tisztaságotok

és jóságotok miatt, ezért erős hitet és reményt adok nektek, amit itt, ezen a szent helyen, Csíksomlyón minden évben megerősítetek.

Apát is adok nektek, én leszek az Atyátok, mert én vagyok mindenek Atyja, a világ teremtője! Anyát is adok, a Szűzanyát, Máriát, Jézus Krisztusnak, a világ Megváltójának és szeretett fiamnak anyját! Ő legyen a ti anyátok és bajaitokban mindig őhozzá, kiáltatok!

Csodálatos szépségű asszony jelent meg, fehér ruhában, ragyogó fényben. Lehajolt megsimogatta a két árvát, majd felemelte és keblére ölelte őket! Azóta hosszú idő eltelt sok minden megváltozott, de egy dolog változatlan: Minden pünkösdkor százezrek vonulnak ki a búcsú hegyére megerősödni hitben, és reményben közöttünk van valóban nemzetünk anyja, érezzük kezének simogatását és azt a földöntúli boldogságot, ahogy szerető anyaként keblére ölel bennünket.

Csíkország szíve, a hármasszögű **Csíki-medence** nagy kiterjedésű kárpátközi medence Fő folyója az Olt, amelynek teljes hosszából (736 km) Hargita megye területére 89 km jut. A hasonló eredetű, de magasabb - 800 m körüli - fekvésű Gyergyói-medence fő folyója a Maros, ennek teljes hosszából (768 km) Hargita megyére 80 km esik. A két testvér-folyó eredete a Gyergyói-havasok déli csoportjában, Csíkszék hegyrajzi központjában van. Csík vidékének szép kilátópontjai: a Pap-hegy (1165 m), a Pogány-havas (1350 m), a Szellő-tető (1496 m), a Fekete Rez (1535 m), az Öcsém-tető (1708 m) és a Madarasi Hargita (1801 m).

Csíkszék köztudottan **Erdély (és Románia) hidegpólusa**: éghajlati kuriózum. Mindez zárt medencejellegének tulajdonítható, ahol igen gyakori a hőmérsékleti inverzió, azaz a hideg levegő beszorul az Olt völgyébe, míg a környező hegykeret viszonylag melegebb, még télen is. A vegetációs időszak sokkal rövidebb, mint Erdély más vidékein.

Csík vidéke az **ásványvizek** és a **gázömlések** hazája, ahol nagy változatosságban fordulnak elő szénsavas, vasas, földes, alkalikus és radioaktív gyógyhatású ásványvizek. Az itt élők évszázadok óta hasznosítják az ásványvízforrásokat és gázömléseket ivó-, fürdő- és inhalációs kúrák formájában. A szolfatárak kénes, a mofetták szén-dioxidos kigőzölgések. Ha a felszálló CO₂ felszín alatti vizekkel találkozik, akkor **borvíz** a neve. A borvíz tehát vizes mofetta, és keletkezése a vulkáni utóműködésekkel kapcsolatos.

Csík-Gyergyó-Kászonszék falvai zömében hegylábi települések, és a **tízes településrendszer** jellemző rájuk. A nagycsaládok egymástól viszonylag távolabb telepedtek le, hogy állatállományuk számára biztosítsák a legelőterületet. A **tízes** (szeg, szer, néha utca) névvel nevezett nagyobb falurész majd minden csíkszéki községben felfedezhető, és összesen közel félezer ilyen megnevezés ismeretes. A tízes a csíki székelység legkisebb szervezési egysége. A falvak belsősége (lakóterülete) és határa mindmáig különböző nagyságú tízesekre oszlik, bár szerepük az idők során módosult. A tízesvagyionok a 19. század végén elrendelt arányosítással szűntek meg.

Csíkszék **építészeti öröksége** igen gazdag. Különösen egyházművészeti emlékekkel jeleskedik. Árpád-kori templomai (Csíkszentdomokos, Csíksomlyó, Csíkpálfalva, Csíkszentkirály, Tusnád, Csíkkozmas, Nagykászon, Csíkménaság, Csíkrákos) román stílusban épültek. 30 csíki templomnak ma is áll a kerítőfala. Sok kőkereszt látható az országutak mentén. Az egykori szőnyegszövés emlékét őrzi a csíki festékes. A csíki székely kultúra jelképe ma is a székely kapu.

A búcsújárás története

Eredete: A boldogságos Szűz Mária tisztelete egykorú a ferencesek letelepedésével Csíksomlyón, amely az 1440-es években történt. Az első, gótikus templom pátrónájának a Sarlós Boldogasszonyt, vagyis Szűz Mária látogatása Erzsébetnél titulust választották.

Már az első évtizedekben elkezdődött Szűz Mária tisztelete, ami abban állt, hogy a templombúcsú napján a környék népe összegyűlt Csíksomlyón. Rövidesen szokássá vált, hogy az évközi Mária ünnepeken is jöttek hívek a szomszéd helységekből Szűzanyát köszönteni. 1444-ben IV. Jenő pápa a templom építéséhez nyújtandó segítségre biztatja a híveket és arra hivatkozik, hogy "igen sok nép jár Somlyóra, Szűz Máriát tisztelni." Ez a Mária-tisztelet gyarapodott az idők folyamán.

Különösen általánossá vált, amikor a gótikus templom egy szép Mária szoborral gazdagodott az 1510-1520-as években. Ezáltal úgy érezték a hívek, hogy a Szűzanya valósággal velük van, közöttük lakik.

Kiteljesedése: 1567-ben éppen ezért gyültek össze a székelyek Csíksomlyóra, pünkösdszombatján, amikor János Zsigmond erdélyi fejedelem erőszakkal akarta kényszeríteni az unitárius új hit elfogadására. A gyergyói, csíki és kászoni népek itt gyülekeztek, Csíksomlyón és kérve a Szűzanya hathatós közbenjárását, innen indultak a Hargitára, megívni a hitük védelmére megszervezett csatát. A győzelem után visszatértek Csíksomlyóra hálát adni Istennek és a Szűzanyának a segítségért. Megfogadták, hogy ennek emlékére minden pünkösdszombatján egységesen elzarándokolnak Csíksomlyóra a Szűzanya tiszteletére. Így indult el a pünkösdszombati nagy zarándoklat, amelyet a mai napig hűségesen gyakorol a hívő székely nép.

A századok folyamán sok nyomorúságot szenvedtek a székelyek, változtak az idők és szokások, csak ez nem változott: a zarándoklat Csíksomlyóra és a Szűz Mária tisztelete. Igaz az is, hogy a Szűzanya soha nem hagyta el hű gyermekeit, mindig megsegítette azokat, akik hozzá folyamodtak. Kimondhatatlan sok csoda és imameghallgatás történt és történik napjainkig a Szűzanya közbenjárására. Éppen ez adja Csíksomlyónak a kegyhely jellegét.

A Kegyszobor

A templom legértékesebb tárgya a Szűz Mária kegyszobra. A XVI. század elején (1510-1515) reneszánsz stílusban készült, hársfából. Alkotója ismeretlen. Magassága 2,27 m. A világon ismert kegyszobrok között a legnagyobb. A napba öltözött Asszonyt ábrázolja, akinek lába alatt van a hold, fején a tizenkét csillagból álló koszorú. Királynőként is ábrázolja Szűz Máriát: fején korona, jobb kezében jogar, bal karján tarja szent Fiát, a világ Megváltóját. 1798-ban, Batthányi Ignác erdélyi püspök idején az egyház "Csodatevőnek, segítő szent Szűznek" nevezi el.

A kegyszobor a Mária-zarándoklatok középpontjában áll. Régi szokás, hogy a zarándokok, miután a Kegyszobor előtt Máriához, Isten Anyjához könyörögtek, megsimogatják a

Kegyszobor lábát, hozzáérintik ruhájukat és kegytárgyaikat. Így óhajtják kiesdeni a maguk számára az Istenanya áldását.

A századok folyamán a kegyszoborral sok csoda történt, sok ima meghallgatásra talált. Többször olyan fényben ragyogott a szobor, hogy világossága betöltötte a templomot. Nagy katasztrófák előtt szomorúnak látták az emberek az arcát.

Az 1661-es török-tatár dúlás alkalmával, amikor a templomot felgyújtották a tatárok, a Kegyszobor sértetlen maradt. A hagyomány szerint az egyik tatár vezér, azt gondolván, hogy a Kegyszobor nagyon értékes lehet, el akarta szállítani, de az olyan súlyossá vált, hogy nyolc pár ökör sem tudta elhúzni a szekeret. A tatár vezér ledobta a szobrot a szekérről, kardjával hozzávágott, megsebezve a kegyszobor arcát és nyakát. Ezek a sérülések ma is láthatók a kegyszobron. A tatár karja bénán hanyatlott alá.

Az idők folyamán a hívőknek a kegyszobor előtt elmondott imája, a Boldogságos Szűz Mária közbenjárására, igen sokszor meghallgatásra talált. Ennek emléket őrzik a kegyszobor két oldalán kifüggesztett fémtárgyak (fogadalmi tárgyak). Ezek a XVII-XVIII-XIX. századokban készültek. Imameghallgatás esetén ilyen fogadalmi tárgyakat készítettek és adományoztak hálából a Szűzanyának. Az 1940-es évektől napjainkig, márványból készült hála-táblák tanúskodnak arról, hogy a Szűzanya most is meghallgatja tisztelőinek imáját.

SÍKSOMLYÓI

MÁRIA-SIRALOM*

(Ósi székely himnusz)

Ó én édes jó Istenem,

Oltalmazom, segedelmem,

Vándorlásban reménységem,

ínségemben lágy kenyerelem.

Vándor fecske sebes szárnyát,

Vándorlegény vándorbotját,

Vándor székely reménységét,

Jézus,

áldd meg Erdély földjét.

Vándor fecske hazatalál,

Édesanyja fészkére száll,

Csikószomlyó egy Somlyó-pataki völgyben fekvő Hargita megyei falu, mely Csíkcszeredához tartozik. Híres a hagyományosan minden évben megrendezésre kerülő pünkösti bi-
csújáról, illetve számos nevezetes épületéről, látványjáról, többek között három képal-
májaról, barátságjáról és a XVIII. században épült római katolikus gimnáziumáról.
A településhez fűződik a neve Fodor Sándornak, aki író volt, Pál Péter történésznek, Kájo-
ni Jánosnak és Damokos Kázménak is.

A faluról (várol) szóló első XIV. századi forrásban még Sunkortként van lejegyezve. Az irás-
ból kiderül, hogy már ekkor templom állt itt, és nem ez volt az utolsó. Az elkövetkez-
dő évszázadokban még sok képalomát és templomot építettek (az itt) a település lakói-
nak.

Csikószomlyó 1920-ig Gyergyó- és Kármánrék járás részeit képezte, ám 1959-től egészen
napjainkig Csíkcszeredával alkot egy egységet.

Ivó völgye:

A keleti Kárpátok tövében, égre törő bércek alján él egy maroknyi, tősgyökeres magyar nép; szorgalmas, értelmes, ügyes, utánozhatatlan művészhetség e mellett erős, mint a szikla-láncolat, mely festői szép völgyeit, aranykalászos rónáit köríti. A nép: a székelynép földje: a Székelyföld. A természet alkotta éles határok között ős eredetiségben megmaradt népszokások, sajátosságok, nyelv, viselet egy kis külön ország benyomását teszi az emberre.

A székelyekben a tipikus magyar szellem őseréje szól felénk; a Székelyföldben egy még nem is sejtett világ, csodás tündérvilág tárul fel előttünk.

Ivó Székelyudvarhelytől 25 km-re található tanyavilág „Amolyan nyári szállások voltak régen ezek a tanyák, ahova nyaranta felköltözött a gazdaember, szénát csinált, fát, zsendelyt készített, s mert megunta az örökös költözködést, hát itt ragadt.” A Hargita fenséges magasságainak, irdatlan rengetegeinek tövében, a völgyek mélyében, a patakok ölében fekvő ivói tanyavilág, sajátos, szétszórt falusi házai közé, melyek mint egy-egy csöndkupac állnak önmaguk hallgatására ítélve, épültek és egyre szaporodnak és nőnek, mint erdőben a gombák, a székelyudvarhelyi, csíkszeredai, marosvásárhelyi stb. emberek hétvégi házai, kik menekülve a nagyvárosok zajától, próbálják fellendíteni a turizmust, és ez által kiépíteni, megerősíteni a vidéket, és talán egy magyar turisztikai és síparadicsomot létrehozni.

A Madarasi-Hargita

a [Hargita-hegység](#) és [Székelyföld](#) legmagasabb hegycsúcsa, egy egykori [rétegvulkáni kráter](#) peremének északi maradványa. A nehezen felismerhető kráterperem többi hegycsúcsa az [Oltárkő](#) (1358 m), a [Rákosi-Hargita](#) (1755 m), a [Madéfalvi-Hargita](#) (1709 m) és a [Csicsói-Hargita](#) (1756 m). Ezek alkotják a [Keleti-Kárpátok](#) egyik legnagyobb [vulkáni](#) maradványát.

Az egykori kráter szélessége 5 km. A déli oldalból ered a Hargita leghosszabb folyóvize, a [Vargyas-patak](#). A Madarasi-Hargita régi elnevezései: Galusz-tető, Nagy-Hargita, Havas, Nagy-havas, Nagyerdő. A Madarasi-Hargitát először Tófalvi Péter kezdte 1998 után a „székelyek szent hegye”-ként emlegetni. Azóta ez lassan kezd beivódni a köztudatba.

A Madarasi-Hargita, a székelyek Szent Hegye (1801 m):

A menedékháztól a csúcs még körülbelül egy óra járásra van. Nincsen meredek szakasz, közepes, vagy inkább könnyű sétával, enyhe emelkedés mellett juthatunk fel. Mindenképpen vállalkozunk a túrára, ha az időjárás engedi, mert kihagyhatatlan. Sokat mondják, hogy nem is járt Székelyföldön az, aki a Szent Hegyen nem járt. A csúcsra vezető úton is állandóan megállunk, csodálva a fokozatosan kitaruló panorámát. A csúcsra érve aztán rendkívüli a látvány, szinte „egész Erdély” a lábaink előtt hever. A már-már valószerűtlen panorámát nem lehet elfeledni. A hegytetőn körbesétálva, egy másik érzés is hatalmába keríti az embert... A hely misztikus hangulatát a tetőn szétszórta felállított apróbb-nagyobb kőhalmok és kőfeliratok, valamint a keresztek és kopjafák fokozzák. Talán nem tudjuk megfogalmazni, de aki itt járt egyszer, biztosan megéri, miért Szent a székelyeknek ez a hely.

A Madarasi-Hargita a Hargita-hegység és a Székelyföld legmagasabb hegye, egy egykori sztratovulkáni kráter peremének északi maradványa. A nehezen felismerhető kráterperem többi hegycsúcsa az Oltárkő (1358 m), a Rákosi-Hargita (1755 m), a Madéfalvi-Hargita (1709 m) és a Csicsói-Hargita (1756 m). Ezek alkotják a Keleti-Kárpátok egyik legnagyobb vulkáni maradványát. Az egykori kráter szélessége 5 km. A déli oldalból ered a Hargita leghosszabb folyóvize, a Vargyas-patak. A Madarasi-Hargitát sokszor emlegetik, mint a székelyek szent hegyét.

Talpra magyar, hí a haza!

Itt az idő, most vagy soha!”

1848. március 15-én hazánkba is beköszöntött a „Népek tavasza,” amely virágba borította a szabadság eszméjét. Március 15-e az összefogás jelképe, ekkor váltak a magyarok igazi, a szó mai értelmében vett nemzeté.

Segesvár

A város Marosvásárhelytől 45 km-re, a **Nagy-Küküllő folyó** partján található. Történelmi központja a 90-es évek végétől a **Világörökség** részét képezi.

Segesvár a középkorban egyike volt Erdély legfontosabb városainak, mind gazdasági, mind egyházi szempontból.

Az ősi magyar *seg, ség* dombot, halmot jelentett. Ebből keletkezett –es képzővel és az erősséget jelölő *vár* utótaggal a település neve.

A középkori utcákkal, régi házakkal borított várhegy minden oldaláról díszes tornyok és csipkézett bástyák néznek le a várhegy alatt elterülő városra.

Meredek lejtésű hegyek, erdővel borított domboldalak ölelik a környezetéből szigetként kiemelkedő várat, mely lenyűgöző látványt nyújt.

Segesvár fő attrakciója a máig lakott középkori vár.

A vár egykori közel húsz tornyából és bástyájából kilenc a mai napig épen áll, amelyeket 930 m hosszú várfal köt össze.

A vár fala- 200 év alatt a fal magassága néhol elérte a 15 méteres magasságot is. 14 őrtornyot is építettek, amelyeket a költségeket álló céhekről nevezték el.

A 14-ből 9, az [óratorny](#), a [tímárok](#), a [szabók](#), a [kovácsok](#), a [szűcsök](#), a [csizmadiák](#), a [mészárosok](#), a [kötélverők](#) és az [ónművesek](#) tornyai, ma is állnak. Sajnos már nem léteznek a borbélyok, a lakatosok, takácsok és a kádárok tornyai.

Segesvár neve hallatán sokaknak eszébe juthat a segesvári csata, ahol Bem apó serege szenvedett vereséget a cári csapatoktól, s ahol a krónikák szerint utoljára látták a szabadságharcos költőt, **Petőfi Sándort**.

A település "sztárja" azonban **Drakula gróf**, aki a híresztelések szerint az óratorony közelében lévő házban látta meg a napvilágot. Vlad Tepes, Havasföld uralkodójának fia, aki állítólag ellenségei véres és kegyetlen kivégzéseinek köszönhetően igazán jó "alapanyagot" szolgáltatott az ír származású írónak, Bram Stokernek, aki 1897-es regényében - sokak szerint - róla mintázta Drakula alakját. A *Drakula* regény legtöbbet azonban a mélyen gyökerező román paraszti néphitből merített. Az ottani uralkodó vallás, (az ortodox görögkeleti kereszténység) tanítása szerint, aki a kiközösítés átkától sújtva hal meg, az visszajáró halott, "moroi" lesz mindaddig, amíg az egyház föl nem oldozza az átok alól.

A helyi babonák ismerik emellett a "strigoi" nevű démoni madarakat, amelyek csak éjjel röpködnek, emberi húsról és vérről éhesen. A néphit úgy tartotta, hogy a pestist is vámpírok okozzák.

A román legendák szerint bizonyos embereknek (például a törvénytelen vagy meg nem keresztelt gyermekeknek, vagy a hetedik fiúk hetedik fiainak) végzete, hogy vámpírrá legyenek. A vámpírnak hatalmában áll, hogy állattá (legtöbbször denevérré vagy farkassá) változzék.

Némelyik faluban a vámpírság gyanújába keveredik az, aki visszautasítja, hogy fokhagymát egyen. Tulajdonképpen a vérivók éjszakai támadását a ház lakói úgy kerülhetik el a legbiztosabban, ha fokhagymával bedörzsölnék minden ajtót és ablakot.

egy kegyetlen hazafi

Az eredeti *Drakula* a XV. században az Erdéllyel szomszédos hegyvidéki terület, a Havasalföld fejedelme volt. Festményeken és fametszeteken megörökített arcképeinek tanúsága szerint vastag bajszú, horgas orrú és nagy, meredt szemű férfi volt, a kereszttségben a *Vlad* nevet kapta, de *Drakulának* is nevezték, mert családjának címerében "dracul", vagyis sárkány ágaskodott. E szónak történetesen "ördög" jelentése is van.

Fiatalkorában túszként a törökök fogságába került, ahol ellesett egy gyötrelmes kivégzési módot, a karóba húzást. E barbár büntetés során az áldozat testén kihegyezett fakarót vagy vas lándzsát szúrnak keresztül, majd felállítva a földre ássák, hogy lassú kínok között szenvedjen ki rajta.

1448-ban *Vlad* valószínűleg 18 éves volt csupán, amikor a törökök a havasalföldi trónra ültették, de ő két hónap múlva egy keresztény kolostor falai közé menekült. Miután a törökök bevették Konstantinápolyt, az ortodox kereszténység fővárosát, *Vlad* 1456-ban visszatért öröklött trónjára, és ettől kezdve négy évig példátlanul leleményes kegyetlenséggel uralkodott. Egy alkalommal minden ok nélkül feldúlt egy vele baráti viszonyban álló várost, ennek 10 ezer polgárát megkínóztatta, sokat karóba is húzatott. Ekkor tett szert új ragadványnevére: *Tepes*, vagyis "karóbahúzó". Leghírhedtebb tömegmészárlását 1640 Szent Bertalan napján követte el, ekkor az egyik erdélyi városban 30 ezer embert húzatott karóba.

Vajon *Drakula* közönséges szadista volt, vagy kegyetlen pusztításai mögött politikai indítékot kell keresnünk ?

A válasz valószínűleg: is-is. Amikor a török udvar követei nem vették le jelenlétében a turbánjukat, megparancsolta, hogy szögezzék a koponyájukhoz, ez nyilvánvalóan a függetlenség arcátlanul merész kinyilvánítása volt. Bármily barbár volt, hírnevet szerzett a keresztény Európában, számos Duna menti várat foglalt vissza a törököktől, és seregével csaknem a Fekete-tengerig hatolt.

Az érem másik oldala, hogy miután visszafordult csapataival, a saját népe akarta hamisított levelekkel gyanúba keverni, hogy összejátszik a törökökkel. *Drakulát Corvin Mátyás* magyar király, se szó, se beszéd, tizenkét évre lecsukatta. Lehet, hogy maguk a havasalföldiek undorodtak meg saját uralkodójuk büntető módszereinek bámulatos változatosságától, amelybe az elevenen megfőzéstől és megnyúzástól az égetésig és a csonkításig minden belefért.

Börtönévei alatt *Drakula*, aki fondorlatosan elbűvölő személyiség lehetett, összebarátkozott őreivel, akik segítőkészen ellátták egerekkal és más kis állatokkal, hogy a cellájában karóba húzhassa őket csak úgy, a maga örömeire. 1474-ben kiszabadult. Két évvel később (immár harmadszor) bejelentette igényét a havasalföldi trónra, de két hónappal ezután, 45 éves korában, mikor ismét részt vett egy törökök elleni csatában, megölték. Fejét levágták, és mézben konzerválva trófeaként küldték a szultánnak, testét jeltelen sírba temették.

Fehéregyháza

[1849. július 31-én](#) itt állt fel [Bem József](#) főerege. A [segesvári csata](#) délelőtt 11-kor indult magyar ágyúzással. A *Livadia* határrészben a magyarok visszaszorították az orosz gyalogságot, azonban azok erősítést kaptak, és az *Ördög-patak* völgyében több óras szuronyharc bontakozott ki. Délután öt órakor az oroszok mindkét szárnyon rohamozni kezdtek és oldalba támadták a magyar gyalogosokat. A magyarok visszavonultak, ráadásul [felhőszakadás](#) tört ki, és az oroszok bekerítették őket. Kb. 400 magyar honvéd esett el és 900 esett fogságba. Egyes beszámolók szerint [Petőfi Sándort](#) menekülés közben a [Héjjasfalva](#) felé vezető úton, az *Ispánkút* közelében szúrták le.

Négy hosszú nap csatáztunk

Rettentő vad csatát,

Minőt a messzelátó

Nap csak nagynéha lát.

Mindent megtettünk, amit

Kivánt a becsület...

Tízannyi volt az ellen,

Győznünk nem lehetett.

Szerencse és az isten

Tőlünk elpártola,

Egy pártfogó maradt csak

Velünk; ez [Bem](#) vala.

Oh Bem, vitéz vezérem,

Dicső tábornokom!

Bem tábornok Petőfit fiaként szerette, Petőfi pedig atyjaként szerette

Lelked nagyságát könnyes
Szemekkel bámulom.

Nincsen szóm elbeszélni
Nagy hősiségedet,
Csak néma áhitattal
Szemléllek tégedet,

S ha volna ember, kit mint
Istent imádanék,
Meghajlanék előtted
Térdem, meghajlanék.

S nekem jutott a vészes
Dicsőség, hogy veled
Járjam be, oh vezérem,
A csatatéereket.

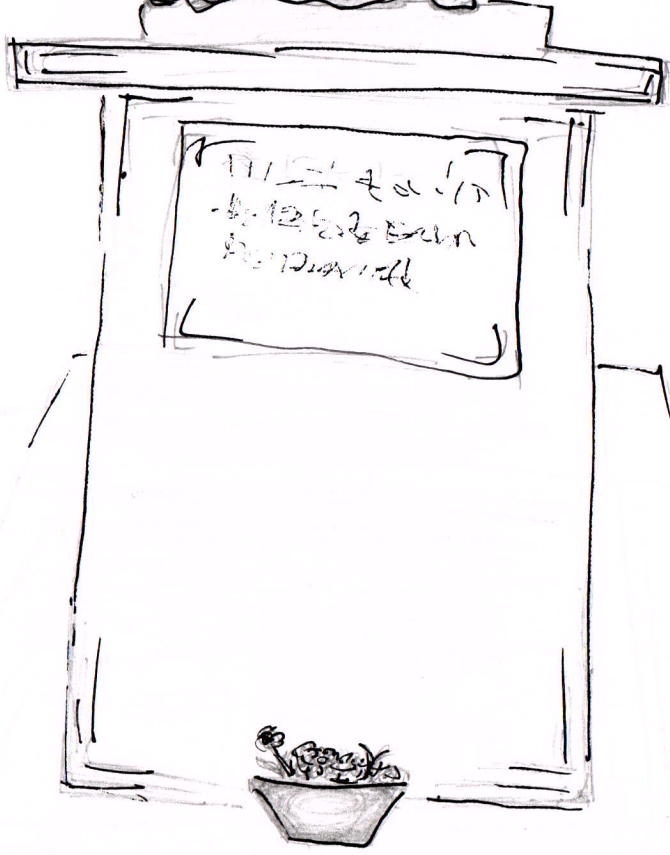
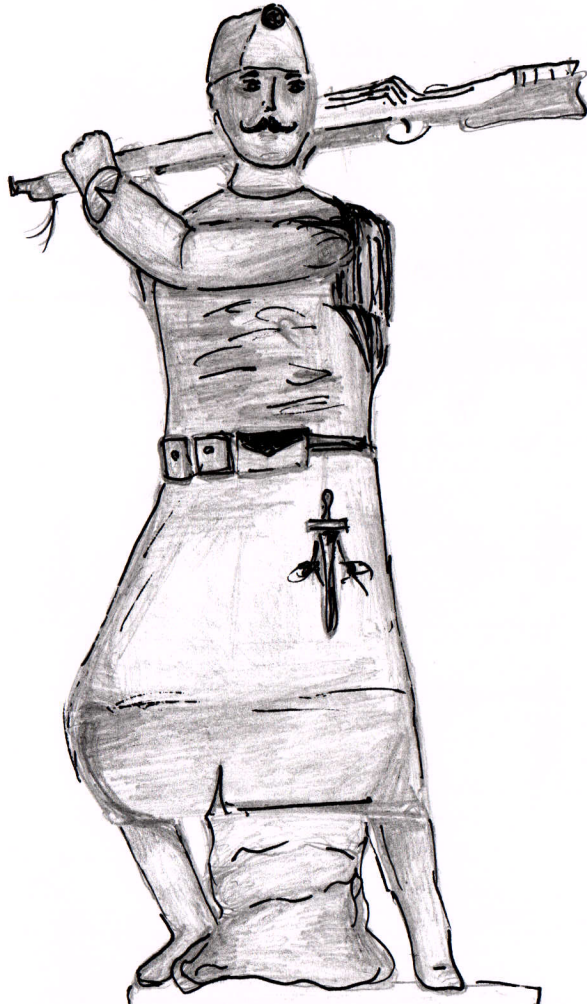
Te melletted lovaglék
A harc veszélyiben,
Ahol az élet pusztul
És a halál terem.

Sokan elhagytanak, te
Rendíthetetlen agg,
De úgy-e téged, úgy-e
Én el nem hagytalak?

S lépésid mind halálíg
Követni is fogom,
Oh Bem, vitéz vezérem,
Dicső tábornokom!

(Debrecen, 1849. február 10 15.)

THE
- 1250
B...

Vajdahunyad

Hunyad vára

A 14-15. században épült Hunyad kastélyának van egy olyan tornya, amely a Nje Bojsia (Ne félj) nevet viseli. Persze egyesek szerint a tornyot szellemek lakják, míg mások szerint nincs erre bizonyíték. Bár állítólag Vlad Tepes, a híres Drakula hét évet töltött a vár pincebörtönében, de erre megint csak nincs bizonyíték...

Egy másik sztori szerint pedig a vár egyik néhai ura, Hunyadi János szabadságot ígért három török fogolynak, ha leásnak a sziklában és vizet találnak. Ők persze azt felelték, hogy de az legalább 28 év lesz. Időközben az egyikük, Iancu meghalt a kedves felesége pedig különben sem törődött házastársai ígéreteivel, mivel ő maga rendelte el férje elfogatását. Mielőtt még ez megtörtént a három török megfogalmazott egy levelet, amelyben ez áll: „Most már van víz, de nincs szíved”. Ez a felirat ma is ott áll a falon, jelezve a család tiszteletének hiányát.

Dévától 20 km-re délre, a Zalasd Csernába folyásánál, 220–270 méteres tengerszint feletti magasságban fekszik.

Vajdahunyad (románul Hunedoara) megyei nevének alaptagja vsz. egy -d képzős személynévből származik, előtagja pedig arra utal, hogy az erdélyi vajda birtoka volt. A román név a Hunyadvára alak átvétele. A német név ('vaspiac') vasgyártására utal. Történeti névalakjai: Hungnod (1265), Huniad (1278),

A legenda szerint Zsigmond király egyik győzedelmes hadjáratából hazatérve megismerkedett egy gyönyörű lánnyal, Erzsébettel.

Egy gyűrűt adott neki zálogul arra az esetre, ha gyereke születne tőle.

A gyerek megszületett, Erzsébet pedig felvitte Budára a királyhoz.

Útközben a gyűrűt egy holló kikapta a gyerek kezéből, ám nem sikerült elrepülni vele, mert lenyilazták.

A király amikor meglátta a zálogba adott gyűrűt, a gyereknek adományozta Hunyadot, és a család jelképévé tette a csőrében gyűrűt tartó hollót.

Így lett Hunyadi János Vajdahunyd ura.

A "török kút" legendája

A vár udvarán 30 méter mély kút található. A legenda szerint a kutat három török rab ásta, bízva a magyarok ígéretében, hogy ha vizet találnak szabadon engedik őket.

Tizenöt év kegyetlen munka és sziklatörés után meg is találták a forrást, ám az ígéret hazugnak bizonyult. "Vizetek van, de szívetek nincs" - a helyi monda szerint ez áll törökül a kút kövébe vésve.

ARAD.

Arad- Maros folyó két partján terül el, lakosságának ma már alig tizenöt százaléka magyar anyanyelvű.

A területet a honfoglaláskor azonnal birtokba vették a magyar törzsek, a város valószínűleg I. István királyunk által ispánként beiktatott Orod vagy Arad nevű személyről kapta a nevét.

Megbékélés parkja:

Arad városa az [Országos Magyar Képzőművészeti Társulattól](#) kért tanácsot, hogy kire bízzák az emlékmű befejezését. A testület egyöntetűen a fiatal [Zala Györgyöt](#) javasolta, így a város vele újította meg az eredeti szerződést.

Zala [1885. október 6-án](#), a vértanúk halálának napján kezdte el a munkát. Az eredeti tervektől eltérve, saját művészi alkotásává formálta a szobrot. **Először az *Ébredő szabadság* alakja készült el [1886](#) tavaszán, ezt a *Harckészség* és az *Áldozatkészség* követte [1887](#) nyarán. A végére maradt a *Haldokló harcos*, illetve a csoport főalakja, a *Hungária*.**

Felavatása

A szobor ünnepélyes felavatására [1890. október 6-án](#) került sor a Szabadság téren. Az ünnepélyen részt vettek a vértanúk családtagjai (Damjanich Jánosné, [Schweidel](#) tábornok lánya, [Leiningen](#) tábornok fia), illetve a szabadságharc tisztjei közül [Klapka György](#).

Az emlékmű utóélete

Az [első világháború](#) után, [Arad Romániához](#) csatolásakor szinte azonnal felmerült a szobor lebontásának gondolata. [1923](#)-ban a rongálások megakadályozása céljából bedeszkázták az emlékművet. [1999. október 6-án](#) a [Magyarország](#) és [Románia](#) között létrejött megegyezés alapján kezdődött meg a [restaurálás](#) folyamata is.

[2004](#)-ben [Adrian Năstase](#) kormánya, több országgyűlési képviselő tiltakozása ellenére, jóváhagyta, hogy a szobrot ismét felállítsák a román–magyar megbékélésnek szentelendő emlékparkban. A szobor leleplezése az új helyen [2004. április 25-én](#) történt, román és magyar hivatalos személyek jelenlétében. Az új helyszínen, ami a „Megbékélés Park” ([románul](#) *Parcul Reconcilierii*) nevet kapta, egy 9 m magas [győzelmi kapuval](#) szemben áll, amely alatt [Avram Iancu](#) és más román felkelők állnak.

Csiky Gergely Főgimnázium:

Csíksomlyói **Csiky Gergely** ([Pankota, 1842. december 8.](#) – [Budapest, 1891. november 19.](#)) drámaíró, műfordító, a [Kisfaludy Társaság](#) másodtitkára, a [Magyar Tudományos Akadémia](#) levelező tagja. Csíksomlyón élt gimnáziumot. Aradon végezte-Magyarországom a Kaporsvári színházat róla nevezték el.

Március 15-iesemények- és a 1848-as forradalom és szabadságharc eseményei

1848. március 15. csöpörgő eső- Budapest-

A pesti **forradalom** híre 1848. március 17-én jutott el Aradra. Júniusban megkezdődött az aradi nemzetőrség létrehozása, melynek később nagy szerepe volt a megyei ellenforradalmi megmozdulások elfojtásában.

A világosi fegyverletétel. 1849. augusztus 13-án Világosnál a magyarok az orosz csapatok előtt letették a fegyvert. A tábornokok úgy hitték, hogy az oroszok megvédelmezzék őket a vérszomjas Haynautól, de csalódnuk kellett.

A **magyar szabadságharc bukása után** a városba helyezte át főhadiszállását Haynau tábornok, akinek utasítására egymás után születtek a halálos ítéletek a szabadságharcban részt vett főtisztek és politikusok ellen. Ebben az időszakban, **1849. október 6-án** az aradi vár melletti vesztőhelyen végezték ki a magyar forradalom tizenhárom tábornokát

Augusztus 22-én az oroszok elvették fegyvereiket, majd másnap átadták őket az osztrákoknak. Augusztus 25-én érkeztek Aradra, s még aznap megkezdődtek a kihallgatások. Mindegyikük két kihallgatáson vett részt, s ezt követően lehetőségük nyílt írásban utólagos beadványt intézni a hadbírósnak.

1849. **OKTÓBER 6.** Az aradi tizenhármak

Az 1848-49-es szabadságharc végét jelentő világosi fegyverletétel után a császári haditörvényszék ítélete alapján Aradon kivégezték a magyar honvédsereg 12 tábornokát és egy ezredesét, akik a bukást követően kerültek osztrák fogságba. Így a nemzet vértanúi lettek:

Aulich Lajos, Damjanich János, Desseffy Arisztid, Kiss Ernő, Knézich Károly, Lahner György, Lázár Vilmos, Leiningen Westerburg Károly, Nagysándor József, Pöltenberg Ernő, Schweidel József, Török Ignác és Vécsey Károly.

Az aradi vértanúk kivégzésének emléknapja - Nemzeti gyásznapi

érdekessége a vár történetének hogy amikor a törökök elfoglalták Budát a koronázási jelképeket és a koronát is itt őrizték. Sajnos később török kézre került aki azonban nem rombolta le a várat, hanem felújította.

Székelly ételek.

1. Október 6-án nem csak Aradon voltak kivégzések. Ezen a napon Pesten kivégezték gróf **Batthyány Lajost** első magyar miniszterelnököt. Halála után fennmaradt egy Ferenc József-re mondott családi átok, amely úgy hangzik, mint egy bibliai prófécia: "Az ég és pokol pusztítsa el boldogságát! Minden nemzetsége vesszen ki a föld színéről! Őt magát azokban verje meg az Isten, akik legközelebb állnak szívéhez! Az élete csak rombolás legyen, s a gyermekei nyomorultul pusztuljanak el!" E családi átok mellett még egy babonás jövendölés forgott közszájon ebben az időben Ferenc Józseffel kapcsolatban. Azt tartották, hogy a császár családjának 13 áldozattal kell bűnhődnie az aradi vértanúkéért. Aki nem hisz a jóslatokban és az átkokban, azt is bizonyára elgondolkoztatja, hogy mit mért a sors a későbbiekben az uralkodóra és családjára.

1. Ferenc József első gyermeke, Zsófia 1857-ben, alig több, mint 1 éves korában meghalt.
2. Sógornője, Charlotte mexikói császárné 1867 márciusában megöregült
3. Alig két héttel később Habsburg Matild főhercegnő tűzhalál áldozata lett.
4. Újabb két hétbe se telt, és Queretaróban agyonlőtték Ferenc József öccsét, Miksa császárt.
5. 1889. Január 30-án következett be a mayerlingi tragédia, amikor Rudolf trónörökös lett öngyilkos.
6. 1891-ben a tengereken eltűnt a főhercegi rangjáról lemondott furcsa Habsburg, Nepomuk János Szalvátor, aki az Orth János nevet vette fel.
7. Lovas baleset áldozata lett Vilmos Ferenc Károly főherceg.
8. Vadászbalesetben elhalálozott Ferenc József unokatestvére, László főherceg.
9. Tűzvész áldozata lett Zsófia főhercegnő, Ferenc József sógornője.
10. 1898. szeptember 10-én Genfben egy Lucheni nevű anarchista leszúrta Erzsébet királynét.
11. Mérgezésben meghalt a 19 éves Klotild főhercegnő.
12. - Szarajevóban meggyilkolták Ferenc Ferdinánd trónörökösét és feleségét, Chotek Zsófiát.

Hajtsuk meg fejünket !

Lippa-Aradtól 30 km-re IV. Béla építtette 1240-ben Mátyás király birtoka lett később aki fiának adományozta a várat.

„Székelyföld” Erdély szívében található meg, egyike a szépségekben, ritka jelenségekben és ásványkincsekben egyaránt gazdag kis tájaknak. Az egykori Marosszék és Udvarhelyszék, a mai Maros és Hargita megye határán helyezkedik el. Itt található Székelyudvarhely, Farkaslaka, Korond, Felső-Alsósófalva, Parajd, Szováta és részben Sóvárad, Kibéd medencék is. Székelyföld hagyományos foglalkozásai: földművelés, fafaragás, fazekasság, állattenyésztés, zöldségtermesztés. Így vált általánossá, pl. a levesek között a Havaselvén részben átlényegült balkáni csorba, ami különben egy igen ízes fogás, ha eredeti recept szerint készül. Ami jellemzője, hogy gyakorló honában korpaciberével savanyítják.

Erdélyben a leleményesebbje, s ezt ma így találják a legtöbb helyen, citromsóval savanyítja és kihagyja a vegyes zöldfűszer (sok kapor, zöldpetrezselyem, zellerlevél és a különleges ízt kölcsönző leustyán, vagy leustyán, *Levisticum officinale* a román nevéhez közelebb álló erdélyi kiejtés szerint) közül éppen a dió ízű leustyánt. Van ugyan ennek egy erdélyiesített változata is, ami ugyanúgy hússal és csont lével, sok idényzöldséggel készül, de savanyítás nélkül, tejfölös eresztékkel és helyenként a magyar konyhában felületesen ismert friss tárkonyal (*Artemisia dracunculus*) ízesítve. Erdélyi csorbaként szerepel, ha ott van, az étlapon. Ugyanígy lett általános a román konyhától kölcsönzött pacallevés, amivel valószínű azért barátkozott meg az erdélyi ember és különösképpen a székely - aki alkalmanként "följavítja" zellerlevéllel, télire eltett piros paradicsompaprika kockákkal a szín miatt -, mert elkészítése szinte azonos a tárkonyos báránylevesével, csak hogy éppen tárkony nincs benne, helyette bőven van fokhagyma és télire eltett ecetes, zöld erős paprika.

A fő fogások között különlegességnek számít a kukoricadarából készült puliszka, aminek főzési, sütési mesterei igazából a román pásztorok, de ugyanígy a gyimesi csángók, akik teljes hétköznapi és ünnepi étrendet tudnak összeállítani belőle tejjel és különféle tejtermékkel. Éttermi étlapon a kímélő étrend ajánlatai között található leginkább tejfölös, tehéntúrós puliszka, vagy juhtúrós puliszka néven, vagy simán köretként, ha az étlapon a ma már különlegességnek számító, amúgy közönséges pörköltök, paprikások mellé. Érdekes ízek keveréke a puliszka körítéssel felszolgált tőtike (románul sarmalute), ami nem egyéb, mint a török konyhától kölcsönzött zöld levélbe (bármilyen fogyasztható zöld levélbe) göngyölt, rendszerint darált, fűszerezett, leginkább birka- vagy bármilyen hús. Halas vidéken, s ebből kevés van Erdélyben, a puliszkát a Duna-deltából kölcsönzött recept szerint roston sült, fokhagymaszósz (román neve szerint: muzsdej, olajjal, sóval, ha van kéznél pár csepp fehérborral habosra kevert zúzott fokhagyma) locsolt csuka mellé. Erdélyben bármilyen hal mellé. Marosludas határában tolakodóan csábít egy halcsárda, ki lehet próbálni taviponty változatban. A Felső-Maros mentén, Csikban a hegyi pisztráng a nem is különösen ritka csemege, a vendéglősök leginkább a gyilkostói neveltéből szerzik be. Nem ritka már az Aldunai süllő, vagy a tengeri tokfélék sem.

A Székelyföldön rendszerint túros puliszka néven szerepel az étlapokon, s ezalatt minden esetben juhtúrós értendő. Ha nem az, akkor nem az igazi. Jó rákérdezni. Ritka a desszertek között a gyümölcs, van viszont fagyaltféle, ún. gyümölcskehely, sütemény is korlátozott választékban. A gyümölcskehely rendszerint konzervgyümölcsből készül, bőlc dolog előbb rákérdezni. Fontos pár mondatban az erdélyi konyha - különben már előfordult -

tájszavairól is megemlékezni. Az már nem titok az anyaországi magyar számára, hogy a burgonya az annak tájanként kolompér, a székelységben inkább pityóka a köznapi neve. Az általánosan használt disznótoros (kolbász, májas- és véres hurka, alkalmanként puliszkával felszolgálva) disznó előtagja tulajdonképpen a jó sertés erdélyi tájneve, mint ahogy a hurkát Erdélyben egyértelműen lespórolja a köznapi nyelv a véres vagy májas mellől. A zöldségek közül a már említett petrezselyem, a murok (fehér, illetve sárgarépa), a paszuly (bab), a Székelyföldön általános a román nyelvből kölcsönvett, ejtés szerinti árdé, vagy árdéj a paprika nevére, illetve a vinetta a padlizsán nevére.

ÉRTÉKELŐ órák

HATÁR- TALANUL

A kirándulásunkon az első úti cél Nagyszőlente volt, ahol körbesétáltuk majdnem az egész várost. Megnéztük a Csanka-tornyot és egy szabotársakat, valamint Krany János egykori otthonát. Rengeteget utaztunk mire a nap végére Nagybányára értünk, a szállásunkra. Itt csak 1 éjszakát töltöttünk el és másnap reggel indultunk Koltsóna, ahol Telezsi György kastélyát, Petöfi Sándor egykori „nyaralóhelyét” tekintettük meg. Ezen a helyen rengeteg művet láthatunk a Szeptember végéig is. A következő úti cél Szováta volt és ott megnéztük a Kedve-tavaszt a gyönyörű tavat körbesétáltuk és készítettünk csoportképet. A szállásunk Zetelkain volt, ahova borzas burorással el is értünk. Másnap reggel a Parajdi Sövényfalba mentünk, ahol több ször is elment az óram, de azért gyönyörű látvány volt. A délutáni úti cél Csiksomlyó volt. Itt meglátogattunk egy Mária kegytemplomot és egy ásványzat, ahová adományt is vittünk. Szódon reggel felmentünk a Kargitára, ahol 1 méteres hó volt és hógolyóztunk, illetve építettünk egy hatalmas kömlést. Délután elmentünk Korondra, ahol kizsír vizsgálgattunk. Másnap reggel már rajnos indultunk haza.

A kirándulásból nekem a legjobban a Haderasi Kargita tetszett. (x)

Témanap

és

Egy kirándulás margójára

ERDEÉLY

2018

A tündérvonázi kirándulásunk első állomása Nagybánya volt. Itt egy kedves bácsi vezetett végig a városon. Megnéztünk rengeteg rezeretes szobrot és emlékművet, illetve Arany János egykori otthonát. Ez a nap inkább utazással (tölt) telt el. A szállásunk Nagybányán volt. Másnap reggel elindultunk Koltóra, megnézni Petőfi Sándor egykori pikeműhelyét, ahol rengeteg művét láthattuk. A következő úti cél Szovata volt, ahol megnéztünk és körbetájtuk a Medve-tavat. Ezután elindultunk Zetevánjára, ahol a következő négy napban volt a szállásunk. Kedden délelőtt ellátogattunk a parajdi sóbányához. Kicsit kalandos volt, mert nársor elment az áram. Délután Csiksomlyóra mentünk, ahol a Nária kórházban imádkoztunk körösen, majd betekinthettünk az árvaházban élő gyermekek életébe. Szerdán délelőtt felmentünk a Kargitára, ahol csodálatos élményben volt részünk. Katalmas volt a hó és rengeteget hógolyóztunk. Kicsit kifáradtunk, de délután még elmentünk Korondra, ahol bejártuk az áruszót és vettünk emléktárgyakat. Másnap már sajnós indultunk haza.

Számonra a legnagyobb élmény a Kargitár eltöltött délelőtt volt.

A 7. osztály tanulmányi kirándulása

A 7. osztályos tanulóknak igazán érdekes élményben volt részükhöz, jártak a leghíresebb Magyar költők műföldjén.

A tanulóknak a „határtalanul” pályázat keretein belül egy Erdélyi kirándulás vált lehetővé. Március 11. napján indultak, már az első (n) napon nagyon sok új információval gazdagodtak Krany János életével kapcsolatban. Először megálltak Nagyszalontán, ahol egy Krany kutató elmesélt mindent fontosabb információt János életével kapcsolatban, sőt még műhelyén is jártak. Második napon megálltak a Koltoi kastélynál ahol elszavalták a Szeptember végén c. verset és még eredeti állapotában megcsodálhatták azt a helyet, ahol Petőfi a mesésheteket töltötte júliánál. Még Szovátin a csodálatos Kedve-tavat is körbejárták. A harmadik napon Csiksomlyóra látogattak el a Hegytemplomba és még ebben a városban látogattak a nevetésomágot a Szent István Gyermekotthonba. A negyedik napon pedig felmentek a Madarasi Hangita tetejére traktórral és ott a másfél méteres hótakaróban tírástak három órát. A hazautazás napján megálltak még Segesváron ahol megcsodálhatták a Petőfi emlékművet és Drakula gróf háát. Újvidahunyad várnál is megálltak ahol megnézhetik azt a mesébe illő várat.

Érdély 2018

A kirándulásunk Nagybörzsonyban kezdődött, ahol egy idősebb laoszi vezető vezette minket a város egy részén. Annyit egykor otthonát is meglátuk. Aznap este Nagybörzsonyban szálltunk meg. Másnap reggel 8-kor elindultunk Koltóra, ahol meglátogattuk Setöfi Sándor néhai „pihenőhelyét”, ahol sok művet írt. Onnan egy viszonylagos hosszabb túrával (elmentük) elmentünk (Sraatára) Sraatára a Medve tóhoz, amit köze sétáltunk, majd elindultunk a két napos négy napos szállásunkra. Kedden délelőtt a parajdi színházhoz látogattunk. Aznap délután Csikronyán látogattunk, ahol egyedül lehetünk a templomban. Ott meglátogattunk egy árkát is. Szerdán reggel a Harasztára mentünk, ahol két méter hosszú fagyatott minket Sokat hűtöttünk és meglátogattuk a halmat. Délután Korondra jöttünk be az ottani árkák seregét.

Nekem a legnagyobb élményem a Harasztára volt.

László Boldizsár 7/A

A legendák és mesék birodalmába - Erdélybe idén is pályázatot nyert iskolánk hetedik évfolyama.

A 7. a és b osztály egyaránt 5 napot tölthetett el március 11-től 15-ig itt. Románia legszebb magyar lakta területein jártak, mint például Nagyszalonta, Zetelaka, Korond vagy Csikserény. Erdélyt ugyan a mesék és legendák földjének is szokták nevezni, nem mehetünk el amellett, hogy két méltán híres költőnk szorosán kapcsolódik ehhez a területhez. A kirándulás egyik fő célja volt, hogy Arany Jánost és Petőfi Sándort egy kicsit közelebből megismerhessék a diákok, járhassanak azokon a helyeken, ahol a gyermekkorukat töltötték, vagy legszebb verseiket írták. Iskolai ismereteik bővítésén kívül történelmi, földrajzi és honismereti „időutazásban” vehettek részt, hiszen történelmi épületeket, gyönyörű tájakat láthattak, az erdélyi magyarsággal ismerkedtek meg. A diákoknak a legemlékezetesebb élmény talán a Harosla tetején való hógyűjtés, hóemberépítés volt, bár a parajdi sóbánya is kalandosnak bizonyult, hisz többször áramszünet okozt veszélyes helyzetet. Azt mondják, aki már járt Erdélyben, újra visszavágyik.

Erdélyi kirándulás

A kiránduláson elmentünk Nagybányára
elmentünk Nagyrákosra is. A kiránduláson
voltunk a Szeged traktorral mentünk
fel. A kiránduláson Székelyvára is elmentünk
Nagyon jó volt ez a kirándulás, láttunk a
kiránduláson Székelykapukat is és meg-
széltünk a kapukat hogy hogy volt bello-
lik. A kiránduláson jó programok voltak.
A kiránduláson elmentünk a Szeptember
végén című verset. A kiránduláson még
elmentünk Petőfi Sándor sírhelyére is. A
kiránduláson láttunk hegyeket és havakat
is. A kiránduláson volt újszerű vetélkedő
is és az nagyon jó volt és nagyon élvezetes is
volt. Elmentünk Csikóvára a gyerekekhez.
A kiránduláson elmentünk a vára és sétáltunk
A kiránduláson láttunk hegyeket havakat. Erdély
5 napot töltöttünk el és nagyon jó volt ez a
kirándulás és nagyon szép volt a kirándulás
a vidékre.

A forradalom hetén egy gyönyörű kiránduláson vettek részt iskolánk tanulói.

A hetedik évfolyamos diákjaink elutaztak Romániába, hogy egy pájzarat keretében megismerjék a csodálatos tájakat. A természetet kívül látogatást tettek sok híres magyar ember és költő életrajzi pontjainál. Elutaztak Nagyrákosvára, ahol Arany János töltötte gyermekkorát, majd kis ideig másodjegyzői munkáját végezte. Jártak még Szilágy-nagyszékely, Nagybányán, a költői katedrálisban, ahol Petőfi Sándor rengeteg művét alkotta meg. Látták a Medve-tó varáslatos bányáját, valamint az Erdélyben élő Magyarorságra menekült magyarok életét. Ellátogattak még a Parajdon lévő hatalmas sziklás sziklás világába. Voltak Csiksomlyón a Mária-kegytemplomban. Valamint iskolánk és az ő adományai által hozzájárultak egy ott működő gyermekotthon gyerekeinek az életéhez. Felmentek a Haragita csúcsára, amin szinte egész éven látható a hóapuha. Haragita úton Segesvár körüli városrészének régi utcáit és épületeit ismerhették meg. Tudomásunk szerint itt hegyezték el a "Kisvárosi dal", a "Szeptember végén" és még sok más remek vers megíróját. Ezeket az emlékeket maguk mögött tudva tértek vissza országunk, majd városunk területére.

Erdélyben a hetedik

A Szent József Kertvárosi Katolikus Általános Iskola 7. osztályos tanulói a flautástanul pályázatnak köszönhetően elutazhattak Erdélybe.

Összesen 5 napot és 4 éjszakát lehettek ott és élvezhették Erdély csodáit. Teljes ellátásuk ingyenes volt, az utazók családjának semmit sem kellett fizetni.

Ez egy tanulmányi kirándulás volt, melynek lényege, hogy a gyerekek új ismereteket szerezzenek és bővítsék tudásukat. Járhattak Nagyszalontán, ahol trany Jánosról és Boeshai Istvánról szerezték új ismereteket. Elmentek Koltóra, hogy meg tudják, Petöfi Sándor és felesége Szendrey Júlia milyen körülmények között töltötték nászútjukat. Elmentek a Hargitára, ahol eddig nem látott mennyiségű hó fogadta őket. Voltak a Parajdi sóbányában, Segesvárlan, ahol látták Drakula sírházát és a Vajdahunyadi várban is jártak. Első nap a szállásuk Nagybányán volt majd a további estéket Zetelakán töltötték.

A rengeteg ~~soda~~ ~~soda~~ amiben részcsültek örök emléket hagyott a gyerekekben és kísérőtanároikban egyaránt.

ERDELY UTAZOI

A Szent József Kertvárosi Katolikus Általános Iskola 7. évfolyamos tanulói Erdélybe mehetnek kirándulni.

A tanulók nagyon várják a kirándulást. Az első nap Bora reggel indultak busszal a hosszú útra. Az elindulás után kevés idő múlva odaérték a határátkelőhöz. Ahogy átérték a határon egy ideig hasonló táj fogadta őket. De később megjelentek a dombok és a hegyek is. Az első nap egy szállodában aludtak. Másnap reggel indultak is a Holtói kastélyba, ahol egy kisebb múzeum fogadta őket. Regnészhetők ahol írta Petőfi Sándor műveit a kastélyban. Következően megállójuk a vedve - tó mellett, est bőségesen is sötétült. Ezután a szállásra utastak, ahol tabaros kárisáblakban szálltak meg. Másnap délután meglátogatták a Barázdai sóbányát ahol sok természet meg tudtak nézni. Délután Korandra utastak, ahol sok apróságát, szuvenírt és ajándékot tudtak venni. Másnap felmentek a Madarasi - Hargitára ahol jól tudtak játszani.

Erséglekben használták, kamolyaliból sérülés nélkül.

ERDÉLYBEN JÁRTAK

A Szent József Kertvárosi Katolikus Általános Iskola 7. évfolyamos tanulóit Erdélyben jártak.

A tanulók nagyon izgatottak voltak, az első nap egy szép nagy buszba mentek, és hamar kelttek. Sokáig tartott az út de meg érte a határon meg álltak de szerencsére nem kellett sokat várni. Míg az útunk a határon mindenki megkapta a csodálatos kezűket. Az első nap egy szőlődűbába szálltak meg finom étellel. Másnap reggel indultak Kolozs Városra, a hátrahagyott meg álltak a Medve téren volt. Ott kővel sétáltak a szép tával. Ezután a (2) ha kővel szállásukhoz mentek. Másnap délelőtt elindultunk Szarajevó a Sárospályára, ahol hatalmas nagy területet be tudtak járni. Délután el indultak Korondra ahol sok apróságokat szünetet és ajándékokat tudtak venni. Másnap kel mentek a Harghatara ahol a gyűlések nagyon (nagy) boldogan játszottak. Az ötödik napon nagyon sokat kellett utazni hogy Hódmezővásárhelyig)re érjünk de (2) meg érte Erdélybe járni, Szerencsére hamar értek, senkiel nélkül a hivatali sofőrel.

Nyeremény: Erdély

Az iskolánk ebben az évben is megnyerte a kirándulást.

A hertvárosi Katolikus Iskola nyerte a pályázatot erről a 7. osztályos tanulók egy felejtethetetlen élménnyel részvételével Erdélyben. Rengeteg szép program várja őket, de sok bumorat is. Első nap egy hotelben szállnak meg, ahol kávé és gyöngy lesz és finom ellátás. A második napon egy falusias szállásra mennek, ahol várja őket a finom vacsora. A legjobb program a 3. napon lesz, amikor is felmennek a Haragytára traktorra és en egy hallatlan hatalmas hó van ott. Ott kifejezetten a fontos szabályok pedig nagyon érdekes és egyben egyszerű kirándulás a Parajdi - síbánya. Nagyon látványos nagy méretű miatt és legyinti betegségekben szenvedők egyszerű és gyógyító hatású aszís bevezetője. Csaksonlyon ellátogatnak a szeretetotthonba, ahol atadja's szeretetsomagjait.

A 7. évfolyam Erdélyi utazást nyert.

A Szent József Hercevárosi Katolikus Általános Iskola 7. évfolyama Erdélyi utazást nyert. A tanulók eljuthattak kulturális, beleértve irodalmi és történelmi háttérrel bíró helyszínekre is ami az ott (résztevő) részvevő gyerekeknek felejthetetlen élmény volt. A diákok a Máramarosi Havasok is megcsodálhatták abban az öt napban, amit ott tölthettek. A kirándulás március 11-től 15-ig tartott. Az ott résztevő tanárok remélik, hogy egy életre szóló élményt adhattak a gyerekeknek

Jóth Máté

Erdélyi csupa reptély

(20) 2018 március 11-15-ig iskolánk 7. osztályos tanulói a Határtalanul pályázat révén részt vehettek egy öt napos Erdélyi kiránduláson.

Március 11-én reggel 7 órakor indultak az iskola elől.

Utuk március egy csodás helyre vezetett: Nagykalotánra érkeztek, ahol megnézték a Csorbatornyot. Ezután Szilágyvagyfalura (Érse) mentek, ahol megtekintették Arany János gyermekkori házat. Utuk következő állomása a RUVUS hotel volt Nagybányán. Március 12-én először megismerkedtek Nagybányán a Németh Csaba Elméleti diákcsoporttal. Később megismerkedtek egy kastéllyal, ahol egykor Petőfi Sándor és Szendrői János töltötte (népszerű) nyarait. Mellette meglátogatták a Petőfi Sándor Általános Iskolát. Turójuk következő állomása Szász volt, ahol körbesétáltak a Medve-tóhoz, majd megismerkedtek Zetelakánál a birtokosok (szobák) szobáival. Mivel a felhőszakadás miatt a Parajdi-tóban tölthették el egy kis időt. Utóközben (még) meg kellett ismerkedniük a csodálatos síkely kapukkal. A következő napon (szombat) szombaton utazhattak a Madarasi Hargitára, jártak még Csíkban a Mária Kegyetemplomban. Szálláshelyüktől csapatszámban távoztak el. Március 15-én este 8 (nyolc) órakor érték haza fennadán de emlékekkel gazdaggal.

Erdélyi kirándulásunk

A váráslatos kirándulásunk Nagyszalontán kezdődött, ahol egy idős bácsi vezetett minket körbe a város egy kis részén. Itthaladtunk egy parkon, majd körbevezetett trany járos egykori otthonában,
tenap este Nagybányán szálltunk meg. Másnap reggel elindultunk Soltára, ahol megnéztük Petőfi Sándor pihenőhelyét, ahol rengeteg művet írt. A következő állomás a csodálatos Medve-tó volt, mely körbe jártuk. Csodálatos látvány volt. Innen indultunk Zetehelyre, itt volt a szállásunk. Kedden a paradisi sólányba mentünk. Ezek után Csiksomlyóra mentünk, ahol egy templom jöttünk be, majd megnéztünk egy árokarba, ahol átadtak ajándékainkat. Másnap a Hargitára mentünk, melyre autóval mentünk fel. A legytetön kőgolyóztunk, kőembert építettünk. Nagyon élveztem a kirándulást, a kedvenc hely melyet bejártunk a Hargita volt. A szálláson töltött éjszakák is nagyon jók voltak.

Katona Mancel

Katantalan Szeretet

3 napon Esikömlőre indultunk ahol egy árvaházba látogattunk el, és egy felejthetetlen élményt éltünk át.

Ez az a nap ami örökre meg fog maradni bennem hiszen olyan gyerekekkel találkoztunk akiknek nem adatott meg az a szeretet, kegyesség, gondoskodás ami nekünk minden nap megadatik. Mikor beléptünk, két lány köszöntött minket akik körbe vezettek minket az árvaházban, és elmondták mit szoktak csinálni egy nap. Mikor mesélték, mi csak nagyra nyitott szemmel pislogtunk, hisz olyan feladatokat végeznek amikről mi még álmodni sem gondoltunk. Azt se hittük el hogy a gyerekek minden nap 5km-t tennek meg gyalog hogy eljussanak az iskoláig. Mikor kiléptünk az árvaházból, még mindig azon járt az agyam hogy ezek a gyerekek mindegyikét élnek át. Ezután a nagyszivű élmény után egy templomba mentünk ahol imáthortunk.

Nekem nagyon tanulságos nap volt, mert nem hittem volna hogy ilyen szegény sorsú gyerekek is vannak a világon. Az erdélyi hívásom nekem egy nagyon emlékeztető emlék marad egész életembe.

Tanulmányi kirándulás Erdélyben

A katántalanul pályázatot a Ródmezővárosankélyi Szent József Kertvárosi Katolikus Általános Iskola nyerte meg.

A hetedik évfolyamosok 5 napra utazhattak el. Március 11.-tól 15.-ig. A gyerekekre minden nap új helyek vártak, hogy felfedezzék őket. Sok varázslatos és érdekes épületekben járhattak.

Felfedezték Erdély varázsvilágát, nem véletlenül hívják. Erdély tündér országok. A pályázatot más néven Arany és Petőfi életrajzának is mondhatjuk. Mivel ennek a célja az volt, hogy a diákok megismerkedhessenek azokkal a helyekkel, épületekkel ahol Petőfi (~~életrajzának~~) vagy Arany lakott illetve sok időt töltött el. Jártak: Nagyszalontán, Zetelakán, Korondon és Csiksomlyón is. Godás kalandban volt részük a Hargitán is.

Erdélyi utazás

A Szent József Kertvárosi (P) Katolikus Általános Iskola 7. évfolyamos tanulói 2018. március 11-én Erdélybe utazhattak a (Hant) Hataántalánul pályázattal.

Március 11-én indultak az utazásra az iskolájuk elől. Az első hely, ahova érkeztek Nagyszalontán volt. Ott megnézték a Csankatornyot. A második megálló Silágyfalu volt, ahol Arany János gyermekbori házarát és annak udvarát tekintették meg. A következő állomás az első éjszakai szállásukhoz vezetett, a Rivulus Hotelhez.

A következő nap, (Már) március 12-én először Nagybánya-ra mentek, ahol megnézték a Németh László Elméleti Líceumot. Ezen a napon a második érdekesség a Koltói Kastély volt. Annak idején Petőfi Sándor itt töltötte a mézes keteket és sok szép verset is írt itt. Ezeneken Szegedén körbe sétáltak a Medve tavat, majd (ce) Zetelakán (ef) elfogaltak a szállásukat.

A harmadik napon Barajdra mentek a sóbányába.

A kirándulás végen egy traktor vitte fel őket a Madarasi-Hangtára, a székelyek szent hegyére. Utón hazafelé még ellátogattak a Mária kegytemplomba és egy gyermekotthonba.

Március 15-én este értek haza.